

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și strălănită:

Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscriptele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Prietenia italo-română.

— Campanie de știri tendențioase. —

Arad, 16 Ian.

Dintre toate alianțele și înțelegerile aceea care este mai simpatică Românilor, aceea care corespunde mai bine și intereselor României și motivelor de oportunitate e *prietenia Italiei*.

Legături de sânge, tradiții seculare, re-deșteptare națională după veacuri de adormire, toate acestea contribuie ca în România o strânsă înțelegere cu Italia să fie bine primită de opinia publică. Un singur glas va spune întotdeauna, că dela Italia n'a primit România nici un rău și nu se poate aștepta la nici un neajuns, dar că dela Italia poate România aștepta binele și sprijin desinteresat.

În clipele prin cari trec frații noștri din România pe lângă sentimentul și instinctul popular, mai joacă un rol însemnat și judecata rece; oamenii cari au greaua sarcină de a ține cârma statului român, au înțeles că *o conlucrare strânsă cu Italia este pentru România de un interes capital*. Această conlucrare nu este numai o demonstrație de simpatie, dar, mai ales, este o afirmare de forță, sunt aproape 2 milioane de baionete cari vor duce cu ele în balanță victoria.

La București, dar și la noi, sunt mulți aceea cari împărtășesc părerea cumcă, *pentru a da mai multă greutate intrării în acțiune României, va trebui ca aceasta să se facă deodată cu Italia*.

Și aceasta cu atât mai mult cu cât din foarte multe părți sosesc la București asigurări — după cum suntem informați — cumcă, *negreșit, Italia va intra cât de repede în războiu*.

Dar, pe când toate aceste asigurări sunt date pe calea preseii, și cu intenția, firește, de a întări în România curentul simpatic Italiei, ziarul parizian „Le Journal” aduce o telegramă din Roma menită să producă surprindere.

Iată această telegramă întocmai după cum o publică ziarul francez:

Roma. — *Se declară din isvor oficios:*

„Este neexact a se spune, că acțiunea Italiei este legată de acțiunea României. Aceste două țări, cari sunt legate printr'o strânsă prietenie, se află într'o poziție identică în fața Europei,

dar cu interese și cu aspirațiuni deosebite. Nu trebuie să se creadă cumcă intrarea României în războiu, va atrage imediat și intrarea Italiei!”

Această telegramă, după ce Italia a ocupat Valona și a manifestat serios că voeste să facă o și mai accentuată politică în peninsula balcanică?

Trebuie să recunoaștem cu toții, cumcă această telegramă, marcată din isvor oficios italian, și publicată într'un ziar francez, e sortită ca să producă o uimire generală; ne-

părat situația nu ar fi așa după cum ne-o închipuim, iar intrarea în acțiune a Italiei nu e atât de apropiată pe cât era anunțată.

Telegrama din Roma nu spune că Italia nu va intra în acțiune, dar spune trei lucruri cari trebuie să deede gândit:

1. Că, *interesele și aspirațiunile Italiei nu sunt aceleași cu ale României;*
2. Că, *acțiunea Italiei nu este legată de acțiunea României;*
3. Că, *intrarea în războiu a României nu va atrage și intrarea în războiu a Italiei.*

De unde vine această telegramă? În ce scop a fost ea publicată tocmai acum și tocmai într'un ziar francez? Cât adevăr reprezintă și câtă autenticitate are știrea lui „Le Journal” că Italia nu va intra în războiu dacă intră România?

Iată întrebări ce se impun și iată de ce se cere conducătorilor României ca să aibă, pe lângă mult patriotism, și multă prudență.

Și, pe când „Le Journal” dă această veste, un alt mare ziar francez, „Le Temps” publică un lung articol la adresa României și Italiei, în care găsim următoarele declarațiuni caracteristice:

„...Nu mai puțin însă nu trebuie lăsat să fugă ceasul oportun și să te lași a fi incolțit de evenimente la înmăjurări noi, cari pot dintr'o zi pe alta să modifice fața lucrurilor și să prezinte problemele politice cele mai complexe sub aspecte neprevăzute.

Este sigur, că războiul actual va avea drept rezultat remanierea definitivă a hărții întregii Europe și că învingătorii

M. Guyau.

Versurile de aseară.

*Voi, scrise-aseară, versuri ce azi am recetit,
Sunteți așa bătrâne, o versuri din ajun?
Nu vă mai recunoaște azi ochiul meu uimit,
— Deși veneau din suflet, nimic azi nu-mi mai spun
Și le ascult pe gânduri. — De unde ați venit?*

*O versuri dragi, poemă plâpândă ce-am uitat,
Ce farmec trecător în tine a apus?
Ori inima mea astăzi bătaia și-a schimbat,
Și-a fost farmecul vostru de gândul meu adus?
Cum moare într'o clipă ce-odată am adorat...*

*Dar voi, spre cari vreme și depărtări se 'ntind
Și pentru cari cântu-mi cu mult e mai străin,
O cetitori, cum versuri ce sufletu-mi cuprind
In voi se lase urme, vrodată dacă vin?
Voi le-ați uitat de-acuma, nimic în voi n'aprinde...*

*Nimic a mele versuri azi vouă nu vă spun,
S'au dus și n'ați luat seama, ca vrut rătăcit, —
Ci n'ele, ca să doarmă, tot sufletu-mi adun...
Voi, scrise-aseară, versuri ce azi am recetit,
In voi îmi era viața, o versuri din ajun!*

Trad. de Alex. Mircea

Numărul popular pe 1 an 4. cor.

Crăiunul acolo...

De Ion Gorun.

Sed doi alături, — îi văd într'o gravură; nu știu cum, îmi vine să-i porecesc: Hans și Michel; — așa ceva li se potrivește, cași coiful cu vârful de sulită deasupra, ca și atitudinea greoaie și meditativă, în uniforma pe care o ghicești țepoasă, groasă, minumată de apărare împotriva umezelii și a frigului. Unul n'a isprăvit încă vurstul din mâna stângă și mai are în dreapta o bucătică de pesmet; cellalt a aprins o țigară. — Vurst și țigară, au venit de departe, în pachetele, „daruri din dragoste”, — nu sunt dela serviciul de aprovizionare. Hans și Michel au cunoscut scrisul de pe adresele pachetelelor, și s'au înduișat. Apoi s'au așezat alături, pe un buștean în dosul unui tranșeu, și le-au desfăcut, pachetelele, fiecare de partea lui.

Daruri sărace, din dragoste bogată. Nu sunt aicea lucruri fine de consumat, pastete de Strasbourg, vinuri de Rin sau țigări import de Havana ori de Egipt. Dar nici nu trebuie. Ceeace trebuie e aducerea aminte. Aducerea aminte despre o dragoste bogată; și pe aceasta o pot trezi și daruri sărace, — o! mai ales darurile sărace.

— Nu-i așa, Hans? — zice Michel aprinzându-și țigara și urmând un gând pe care cellalt

n'are să-l mai depene mult, pentru ca să poată răspunde:

— Așa este, Michel.

Și chipurile din gravură nu mai stau nemșcate, unul terminându-și vurstul și cellalt aprinzându-și țigara, — ci iată, prind mișcare, deși rămân tot șezând alături; — dar întind mâinile, clipește din ochi, aruncă fum de tutun pe nări, scutură cenușa țigărilor, oftează și vorbesc.

— Adică ce zici tu, Michel, — ne șade bine nouă să ne facem Crăciunul acuma aici pe buturuga asta... franceză?

— Lasă, Hans, că de-acu are să fie a noastră, are să fie buturugă germană, și toată pădurea asta are să fie germană și pământul cât îl vedem aicea...

— Da, da, — nu e de glumit cu „Berta cea groasă”... Decât că mie ce-mi pasă? Eu n'am să rămân aicea; eu am să mă întorc acasă la Kukusheim, unde mă așteaptă Berta cea subțirică... Și oare tu nu?

— Ba și eu tot așa am de gând, de m'or lăsa Francezii și n'or isbuti să-mi păstreze oasele suvenir unde va p' aici prin vr'un șant, săpat poate chiar de mine...

— Eh, las-o p'asta, — nu e bine să cobești... Să vorbim mai bine de-ale noastre.

— Să vorbim...

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul popular pe 1/2 an 2 cor.

se vor aplica în mod leal să rezolve toate chestiunile atât de dureroase pe cari diplomația, în teama ei de a compromite un echilibru care se știa nesigur, n'a îndrăznit să le abordeze pe față. Dar nu este mai puțin sigur, că în această regulare definitivă se va ține socoteală de sfertările fiecăruia și că în nici un caz nu se va admite intervenția în negocierile de pace ale puterilor cari n'au luat parte în conflict”.

„Le Temps” conchide, că „sunt indicii cari trebuie să dea de gândit oamenilor politici români și italieni, oricât de puțină importanță s'ar da svonurilor că Austro-Ungaria e doborâtă și că unele cercuri ungurești sondează ici și colo spre a ști cum s'ar putea încheia pacea fără ca Ungaria să fie silită la sacrificiu.”

Este aceeași notă pe care o publicau mai zilele trecute și ziarele rusești.

Manopere, abilități, șurubării pentru ca

s'o scoată pe România din fire și s'o arunce imediat în războiu.

„Pester Lloyd”, semioficiosul guvernului ungar, a răspuns cu energie la știrile acestea ce atribuie Ungariei intențiunea de a face pace separată.

Dar, toate frământările acestea arată, în orice caz, că se învârtesc tot felul de manevre și deci România trebuie să fie cu ochii bine deschiși și să nu se uite decât la interesele ei.

Întegritatea cu Italia este de mare importanță și socotim că știrea lui „Le Journal” nu are alt scop decât să paralizaze această înțelegere.

Guvernul român nu se va inspira însă, când este vorba de atitudinea Italiei, din telegramele fabricate cu anumită tendință. El are, după cât știm, raporturi directe cu guvernul dela Roma și manifestațiile făcute pentru înțelegerea cu România, de parlamentul italian, sunt o garanție că între România și Italia se poate stabili o legătură trainică.

Boncia Vaslu
Uglean Mihai
Mfrișan Ioan
Fane Vaslu Alex
Marcuț Ioan
Georgiuț Iacob
Ciulean Vaslu Mucel
100 Stefuț Iacob Alex

Ciora Vaslu Iacob
Mic George Iacob
Solomon Ioan Vaslu
Ciul Vas. Marcutiencil
Ardel Ioan Pietrușel
Ciorcaș Iacob
107 Pop Clipciu Vaslu

Călinești, 11. Ianuarie 1915.

Alexandru Mirișian, paroh român.

Ungurii n'au negociat separat cu Germania.

— Declarațiile lui „Pester Loyd” —

Ziarul „Pester Loyd” combate un articol al lui „Le Temps” care a vorbit de călătoria contelui Tisza la cartierul german, pretinzând că primul ministru ungar a oferit împăratului Wilhelm influența Ungariei la viitorul congres, precum și mai pe urmă, în noua grupare a statelor europene, rezervându-și în schimb anumite toloase.

Ziarul francez a mai zis că, călătoria la Petrograd, proiectată de contele Mihail Károlyi, avea de scop să obțină din partea Rusiei garanțarea în orice caz pentru Ungaria, — posesiunea Transilvaniei și a Bucovinei. Călătoria la Petrograd, zice „Le Temps”, nu a avut loc, dar partidul independenței, când s'a întrerupt conversația, nu a renunțat la ideea sa; anumite demersuri arată tocmai contrarul.

„Pester Lloyd” declară în această privință și cu energie, că nu a fost nici un demers de felul arătat de „Le Temps”.

Ziarul acesta stăruiește asupra cuvântărei contelui Tisza și asupra manifestațiunii contelui Iuliu Andrassy către partidul constituțional. În aceste manifestațiuni, atitudinea Ungariei în războiul mondial, a fost expusă în mod clar și lămurit. În Ungaria nu va fi, cât timp va dăinui acest războiu, nici divergențe de partid, nici contraste naționale. Națiunea maghiară întregă apără, ca un singur om, cauza pentru care luptă armatele eroice ale monarhiei noastre și ale Germaniei.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților români din comuna Călinești, în comitatul Sătmar, cercul Țărei Oaşului, pe câmpul de război.

Cardoș Ioan Ioan	Gavro Ioan Ionaș	Fane Iacob	Girasto Vaslu (†)
Marcuț Vaslu Iacob	Botoș Ioan Dumitru	Sircloc Vaslu Pavel	70 Cicău Mihai
Marcuț Ioan Iacob	Bumb Ioan Ioan	Ștef Vaslu Iacob	Pașcha Iacob
Ciul Mihai Frank	Cocăra Ioan	Gambra Vaslu	Ciul George
Ciorcoș Vaslu Maricel	30 Vasile Iacob George	Ardel Vaslu	Bumb Ioan George
Coșlu George	Surd Petre Mihai	Pulbere George	Bumb Vaslu George
Ciorcoș Grigor	Popa Iacob	Indreieș George	Georgiuț Ioan
Botoș George Mihai	Clipciu Vaslu Vaslu	Fane Ioan Irlinel	Fane Ioan Ioan
Ciul Ioan Vaslu	Ardel Iacob	Gherțian Vaslu	Fane Tamaș Ioan
10 Bumb Iacob	Stefuț Vaslu Olga	60 Lupișca Vaslu Ștef	Pulbere George
Bumb Ioan	Ciulean Iacob	Mic Iacob	Pați Ioan
Gogea Vaslu	Botoș Iacob Vaslu	Gambra Ioan	80 Cișan Ștefan
Țaram George	Fane Vaslu Vaslu	Luncan Sbirea Vaslu	Girasto Ioan Simion
Surd George Ștefan	Solomon Iacob	Lupișca Petre	Girasto Ioan Petri
Surd Vaslu Ștefan	40 Uglean Iacob hariga	Boncia Vaslu	Marcuț Alex
Marcuț Vaslu Iacob	Ciora Ionaș	Bura George Costin	Cocăra Vaslu Vaslu
Ardel Vaslu	Botoș George Vaslu	Solomon Ioan	Pașcha Mihai
Neamț Mihai	Boge Ioan	Buda Vaslu	David Gavril
Cierțiu Vaslu (Turț)	Stefuț Clilca		
20 Oros Vaslu	Marcuț Vaslu		
Bura Mihai	Ciora Iacob George		
Vasile Iacob solga	Ciora George George		
Popa George	Ciorcaș Ioan		
Buda Ioan budirca	Girasto Ioan George		
Copil George (†)	50 Bobița Vaslu		

Următorii au fost asentați în 16 Noembrie dela anii 24—36:

Marcuț Ivan	90 David Ioan Ioan
Marcuț David	Ștef. Ioan
Surd Vaslu Todican	Gambra Alex

Și tăcerea se lasă, greoaie, din cerul plumburiu, se răspândește din ceața rară, cuprinde gândurile și le apasă.

— Să vorbim, — își repetă Michel în gând; — tăcerea nu e bună, — ea zugrăvește fantome ochilor și cutremură sufletele și le slăbește...

— Adică ce crezi tu, Hans, că după războiul ăsta o să se ieftinească cartofii?

— Da de unde, Michel! Tu n'ai auzit? O să se scumpească, fiindcă după război toată lumea la noi trebuie să trăiască mai bine ca înainte... Și așa și țaranul trebuie să-și vândă cartofii mai scump, să prindă mai multe parale, să trăiască mai la larg...

— Bine, dar noi ce-o s'avem de-acolo? Eu sunt pantofar, tu ești croitor; dacă noi o să plătim cartofii mai scump, nu văd cum toată lumea are să trăiască mai bine și mai la larg ca înainte...

— Ei, nu vezi! Dar e simplu de tot: ai să vinzi și tu mai scump ciubotele și eu să iau mai mult ca atâta la costum... Și iată cum cu toții o să profităm, o să câștigăm mai mult și o să trăim mai bine...

Michel se scarpină după ureche și încearcă

să se convingă. E olar; toți o să urce prețurile, toți o să încaseze mai mult, deci toți o să trăiască mai ușor... Alte nedumeriri se mai nasc însă în mintea lui, stăpânită totuși mai presus de unul și mereu acelaș gând:

— Dar era oare numai decât nevoie de războiu pentru toate astea, Hans?...

— Apoi firește că era; cum să nu fie? Dacă stăteau toți acasă și munceau pământul, se făceau cartofi mulți, mulți de tot; dacă se făceau mulți, erau ieftini, ieftini de tot; dacă erau ieftini, trebuia să dăm și noi marfa cu preț mai scăzut. Și atunci...

— Câștigând cu toții mai puține parale, trăiam cu toții mai prost...

— Ai înțeles acum?

Michel aruncă țigara, aprinde alta, se mai gândește o clipă, apoi îl năpădește sentimentul sincerității:

— Nu.

În gând, Hans își repetă: — „Nici eu”... Apoi tac iarăș amândoi.

Problema războiului a rămas încurcată în mintea amândurora. Numai, de departe, răsar imagini... — „De ce te-ai dus, Hans? De ce te-ai

dus, Michel?... Noi am avut destul aicea; ce ne mai trebuia nouă? Ce ne lipsea?... Corăbii pluteau pe ape; — s'au cufundat, cu rodul muncii noastre, cu viața fraților noștri... Brațe harnice robteau aici; — s'au dus să se întoarcă schilodite acasă... De ce, Michel? de ce, Hans?...

Glusul „Bertei celei groase” e copleșit de acela al Bertei celei subțirele, — a celei cu ochii de viorele și cu inimă simțitoare în piept... Și Michel și Hans întorc ochii, unul în dreapta și altul în stânga, ca să nu și-i vadă...

— Să nu mai vorbim, Hans, căci poate trece domnul caporal și ne aude, — și nu e bine...

— Să nu mai vorbim, Michel...

Dar domnul caporal, în fundul tranșeei, se baricadează ca să nu fie surprins când ar fi nevoie să fie deșteptat.

— Cine știe? își zice. Poate să vorbesc în somn, — și nu e bine să mă audă oamenii...

U.

Scrisoare de pe câmpul de război.

Mezőlaborc, în 3 Ianuarie 1915.

În 25 Decembrie v'am scris ultimele orduri. Ce contrast! Atunci eram plin de nădejdi într'un succes grabnic. Atunci eram 60 klm. în Galiția, azi sunt în Mezőlaborc. V'am scris, că în 25 Dec. în aripa unde erau și ai noștri, Muscanii au fost bătuți. Deja v'am scris și aceea, că la amiazi am primit ordin să conduc trenuțul meu într'o comună mai îndepărtată, dar între munți. Până aci știți, acum să știți și mai departe.

Tot în aceeași zi în aripa stângă, care era sub *Sanoc* am suferit mari pierderi, așa, că acea aripă a trebuit să se retraga.

Pe noi ne-a ajuns această veste pe drum între munți. Urma retragerii din stânga a fost zdrobirea aripei din dreapta. Aceasta s'a întâmplat în 26 Dec. Aici era trupa mea și regimentele.

Chiar am ajuns la trupă, când Muscanii au început un așa foc, că tremura și pământul. S'a răcit sângele în mine, văzând focul cel mare, unde atâția se prăpădesc. Dar, Românașii noștri nu s'au speriat! *Inzădar a fost vestea retragerii aripei stânga, înzădar atacul brav al Muscanilor, căci trupele de tot românesci, nu s'au speriat de vijelia clipel. Au fînut plept gloanțelor muscănești în mod extraordinar!* E adevărat, că am avut pierderi considerabile și noi. Cugetați numai, 500 oameni chiar în aceea zi le-a sosit la reg pentru întregire. Toți Români a-rădani, flăcăi tineri! Înaintea mea au urcat la deal și ce s'a întâmplat nu știu.

Cu toată bravura oamenilor noștri către seară s'a dat ordinul de retragere. Oastea s'a retras treptat după ordinul militar, despre aceasta nici nu vă scriu alta. Dar am să scriu mai mult despre scăparea mea.

Eram între munți, trebuia să scap, dar nicăiri drum, nicăiri cale deschisă. Trupele pot trece peste munți și văi, dar cu 2 „cohe” (bucătării) și 2 care, nu prea. Cu toții au cugetat, că la tot cazul sunt pierdut cu toate. La trenul mare abziseră deja cu totul de bucătăria, zicând, că din locul nostru e imposibil scăparea. Dar nu așa s'a întâmplat.

În 27—28 ziua-noaptea am mînat peste munți și văi luând direcție către țară. Eram tot cu frica în spate, căci lupta de tunuri de ambele laturi curgea mult mai înainte, decât noi. Incepeam și noi a dispera. Dar eu eram hotărît, că până în ultimul moment voi încerca toate mijloacele de a scăpa. Urcând un munte de 900 metri ne-au observat și Muscanii, dar norocul a fost al nostru, deoarece tocmai atunci urcam la vîrf. Am primit câteva salve și apoi am dispărut de ceea parte a muntelui. Aici trebuie să notez, că 2 manipulanți nu au voit să vină mai departe. Unul era *sârb*, altul *ovreu*. Aceștia au înduplecat și căraușii să nu se mai obosească, că și așa vor fi prinși. Urmarea a fost că doi cărauși, cu 2 care au rămas la poalele muntelui. Înzădar l-am rugat, că baremi cu caii să vină, toate au fost înzădar. Sfârșitul a fost, că seara ei au ajuns în mîna Muscanului, iar noi, după ostenele mari am ajuns într'o comună, unde spre bucuria mea am ajuns geftstrenul reg care, asemenea ca mine, a rămas între munți.

Cu cele 2 bucătării salvate m'am alăturat trenului reg și cu ei am vagabondat în 29—30 Decembrie.

Grele zile; nu știam momentul, când ne vor prinde. Dar, înzădar ne-a fost frica, căci și timpul ne-a favorizat nouă. Anume, era un vînt colosal, cădea zăpada așa, că nu se putea vedea nici la 20 pași.

Mare bucurie am avut cu toții în 30 Decembrie, când am dat de linia ferată, care vine către *Mezőlaborc* și am știut, că pe ea putem încă scăpa.

Cu alai urcăm trenul la *Lupcow* și plecăm spre țară. Seara la 10 ore am ajuns în *Palota*, primul sat din țară, unde erau deja de-ai noștri. Puteți cugeta cu ce bucurie n'au primit, căci bucătăriile sunt foarte prețioase. Am fost lăudat din partea comandantului batalionului.

În 31 Decembrie eu iarăș am venit la bucătărie și acum avînd puțin răgaz vă scriu aceste orduri. Așa dar cu totul altcum stăm azi, decât în 25 Decembrie.

Eu din ce în ce sunt tot mai pesimist. Dar voi ce semne aveți? Să-mi scrieți ceva și din părțile noastre sătmărene.

Vă poftesc dela bunul Dzeu An-nou fericit. Ajute bunul Dzeu ca acest an nou să ne aducă la toți fericirea și bucuria pe care o și merităm după atîta asuprire, după atîta amar! Cu ce și termin, salutându-vă și sărutându-vă.
C.

Invitare la abonament.

Cu începerea unui an nou, anul al V-lea de existență al ziarului „Românul”, adresăm on. noștri abonenți de până acum rugarea, să binevoiască a-și înoi din bună vreme abonamentul pe anul 1915, ca expediarea regulată a ziarului nostru să nu sufere întreruperi. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonenți, ci vor intra în șirul abonenților și alți numeroși cetitori și prieteni ai ziarului nostru.

Profităm de ocazia aceasta pentru a adresa și on. noștri abonenți restanțieri — institute, ca și particulari — rugămintea, ca deodată cu abonarea ziarului nostru pe anul 1915, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Costul abonamentului pentru „Românul” zilnic rămâne și pentru anul 1915 neschimbat:

Pe un an . . . . . 28.— cor.
Pe jumătate an . . . . . 14.— cor.
Pe 3 luni . . . . . 7.— cor.
Pe o lună . . . . . 2.40 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . 40.— franci

Numărul poporal:

Pe un an . . . . . 4 cor.
Pe jumătate an . . . . . 2 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . 8 franci.

Cererile precum și costul de abonament să se adreseze la: ADMINISTRATIA ZIARULUI „ROMÂNUL”, în ARAD, str. Zrinyi nr. 1 a.

„Latinitatea — solidară”.

București, 14 Ianuarie.

După inițiativa revistei hebdomadare, comitetul franco-român din Paris a dat zilele trecute un prînz în onoarea misiunii române, sub președinția dlui *Deschanel*, dlor *Lacour Gayet*, președintele comitetului, *Laudet*, directorul revistei. Au asistat reprezentanții cei mai autorizați ai cugetării franceze, lumea diplomatică, ministrul României, membrii legațiunii, ministrii Serbiei, Bulgariei, Greciei și Muntenegrului, d. *Pichon* ex-ministru, etc.

La desert *principele Brancovean*, care se află la *Evian les Bains*, urează ca simpatiile franco-române să conducă la o cooperare apropiată pentru apărarea frumoasei și nobilei cauze de care depinde respectul dreptului națiunilor, independența și libertatea popoarelor și viitorul omenirii.

D. *Cantacuzino* răspunde în numele Universității române; mulțumește organizatorilor cari au adunat la un loc pe reprezentanții popoarelor din orient al căror destin adevărat este de a-și uni silințele spre a realiza unirea naționalităților balcanice...

Oratorul sfârșind strigă: „Trăiască România!”

D. *Cantacuzino* răspunde în numele Universității române; mulțumește organizatorilor cari au adunat la un loc pe reprezentanții popoarelor din orient al căror destin adevărat este de a-și uni silințele spre a realiza unirea naționalităților balcanice...

D. *Deschanel* salută pe membrii misiunii și pe reprezentanții balcanici și adaugă: „Socotim că este loc în balcani pentru interesele legitime ale fiecărei naționalități, cu condițiune ca nici una să nu-și lege soarta cu a statelor cari încearcă să le dividă și să le întărite între ele. D. *Deschanel*

bea pentru succesul misiunii și ridică paharul pentru suveranii români și pentru d. *Lahovari*; în urmă bea pentru amicitia franco-română și realizarea destinului național, pentru mărirea și prosperitatea glorioasă a României. Marsilieza este ascultată în picioare.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: Câtă vreme pe frontul din Polonia rusească s'au schimbat ieri numai în unele puncte focuri de tun și mitraliere, dealungul Dunaietului a avut loc un violent duel între artilerii. Mai cu seamă artileria noastră grea a operat bine, incendiind cu focul său o magazină mare, iar cu câteva împușcături aducând la tăcere o baterie grea dușmană, care de câteva zile se așezase în loc bun.

În Carpați e liniște. Gerul care din ce în ce e tot mai aspru ne influențează operațiunile.

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: Ieri s'au ivit în fața Westendei câteva torpiloare și vase mai mici, cari s'au apropiat la 14 chilometri de țarm.

Spre nordvest dela Arras, la *Notre Dame de Lorete*, trupele noastre au respins atacurile făcute de ambele părți ale localității. Am pierdut o tranșee, care am cucerit-o dela dușman acum 8 zile la *Ecurie*, spre nord dela Arras și pe care o țineau ocupată părți din o companie a noastră. În acest loc luptele sunt azi din nou în curs.

Țarmul nordic al râului *Aisne*, spre nord și nordost dela *Soissons*, l-am curățit definitiv de Francezi. Trupele germane, atacând neîntrerupt au ocupat localitățile *Cufye*, *Crouy*, *Bucy-le-Lond*, *Micsy* și majeriștile *Vauxr* și *Veirerie*. Prada de război care am câștigat-o în luptele de trei zile ce au avut loc spre nord dela *Soissons* face acum 5200 de prizonieri, 14 tunuri, 6 mitraliere și mai multe tunuri revolver. Francezii au avut pierderi mari. Am găsit pe câmpul de luptă 4—5000 de Francezi morți. Retragerea Francezilor spre sud dela *Aisne* a fost expusă focului bateriilor noastre.

Intrucât s'au schimbat raporturile față cu războaiele de mai nainte, se vede și din compararea luptelor despre cari e aici vorba, cu evenimentele din 1870. Deși importanța luptelor date spre nord dela *Soissons* nu e aceiași cu lupta ce s'a dat în 18 Aug. 1870, întinderea acestui câmp totuș corăspunde câmpului de luptă dela *Gravelotte* și *St. Privat*. Pierderile suferite de Francezi din 12 până în 14 Ianuarie 1915 cu toată probabilitatea întrec cu mult pierderile cari le-au avut în 18 August 1870.

Spre nord dela *Verdun*, la *Consenwoze*, atacurile dușmanului au eșuat. Mai multe asalturi ale dușmanului, făcute împotriva pozițiilor noastre dela *Ailly* spre sud dela *St. Michiel*, ajungând în unele locuri până la cele mai dinainte tranșee ale noastre, le-am respins prin contraatacuri, cauzându-i mari pierderi. La cel din urmă asalt trupele noastre au ocupat pozițiile dușmanului, pe cari însă după ce ne-am reconștruit pozițiile noastre, le-am părăsit în cursul nopții de voie bună și fără luptă.

La *Meonil*, spre nord dela *St. Die*, trupele noastre au respins un atac neînsemnat al dușmanului. În *Vosgi* sunt în curs de dealtcum lupte între artilerii.

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: În Prusia orientală și în partea nordică a Poloniei situația nu s'a schimbat. În Polonia, spre apus dela *Vistula* ofensiva noastră progresaază. Spre nordost dela *Rawa* ocupând noi un punct de razim am capturat 500 de Ruși și 3 mitraliere. Contraatacurile violente ale Rușilor le-am respins, cauzându-le mari pierderi.

Lupta între un „*Taube*” și un „*Bleriot*”.

Viena. — „*Zeit*” anunță din *Genf*: *Echo de Paris* e informat că cu prilejul celui din urmă atac, îndreptat contra *Amiens*-ului, a căzut și

aviatorul căpitan Falkenhayn, fiul șefului statului major german. Căpitanul Falkenhayn a sburat cu un aparat Taube, având un însoțitor. Un aparat francez Bleriot l'a luat în goană și aviatorului francez i-a reușit să nimerească aparatul german cu o mitralieră dispersivă. Un glont l'a nimerit pe căpitanul Falkenhayn drept în inimă. Însoțitorul lui a fost și el rănit și astfel a fost constrâns să se coboare cu aparatul pe teritoriu dușman. Cadavrul căpitanului Falkenhayn a fost așezat pe un catafalc în edificiul primăriei din Amiens.

Importanța victoriei dela Solissons.

Copenhaga. — Spre nord dela Soissons Germanii au cucerit înălțimea ce dominează valea Iosieune. Prin aceasta ei au ajuns stăpânii liniei ferate importante și a drumurilor Chauny—Laon. În Champagne la Bause Iour deasemenea i-a respins pe Francezi.

Câmpul de luptă din Flandria.

Stockholm. — „Aftonbladet” anunță: Pe teatrul luptelor din Flandria, terenul prezintă din zi în zi tot mai mari dificultăți, pentru o înaintare în stil mai mare. Astfel fiecare avansare, fie cât de mică, e de cea mai mare importanță.

Fiecare înaintare, dacă ea s'a executat și numai la 100 metri, e rezultatul unor încordări nemaipomenite.

În dunele de năsip, spre nordvest dela Niuport, soldații expuși la orice pași să fie atacați pe neașteptate. Spre sudvest dela Nieuport se întinde ținutul revărsat, care iarăși ne prezintă un aspect cu totul deosebit. Acest ținut e ca un rezervoar de apă de 30 chlm. lung și 3—4 kilometri lat, de o afunzime de 3—4 picioare. Se găsesc aci însă table de nămol cari sunt cu mult mai periculoase decât apa. Până la genunchi se cufundă soldații în acest nămol. Cel mai mic drum, ca să-l poți face, reclamă colosală pierdere de vreme. Afară de aceasta însă soldații sunt expuși la focul dușman, fără ca să se poată refugia în grabă.

Ținutul în jur de Ypern e păduros unde Germanii au avut vreme să-și construiască cele mai admirabile și perfecte tranșee. În general într'un astfel de ținut înaintarea și cucerirea cu asalt a pozițiilor întărite de natură și de mâna omenească reclamă jertfe nemaipomenite.

America își sporește flota.

Washington. — Comisia de marină a camerei americane a luat hotărârea, ca în fiecare an să se construiască 2 crucișătoare, 6 distrugătoare de torpile și 97 submarine.

Presă Italiană despre schimbarea la ministerul de externe al monarhiei.

Roma. — „Tribuna” scrie: Pentru oficiul ministrului de externe al monarhiei trebuia căutat un bărbat, care să aibă încrederea Ungariei. Alegerea în persoana baronului Burian înseamnă falimentul politicii trialiste și întoarcerea la politica clădită pe eghemonia ungară.

Rușii au ocupat localitățile Ciontoș și Havasköz în Carpați.

Budapesta. — Ziarul „A Nap” primește știrea, că Rușii au ocupat localitățile Havasköz și Ciontoș, dar au permis populației mișcare liberă. Circulația între Havasköz și Sôhát se face prin delejanță.

Courbet neatins.

Genf. — Ministrul de marină francez a dat un comunicat oficial, în care declară că nu vasul Courbet a suferit avarii, ci un alt vas. Numele acestui vas, comunicatul oficial francez îl rețace.

Acțiunea de pace e încă prematură.

Washington. — Președintele Wilson a declarat că nu pornește acum nici o acțiune de pace, deoarece aceasta, o crede încă de pre-

matură și așteaptă momentul când toate părțile beligerante vor întâmpina cu bucurie o astfel de acțiune.

Inchiderea Dardanelor.

București. — Din Constantinopol se anunță: La ordinul comandamentului superior german al Dardanelor a fost scufundate în strâmtoare 126 de corăbii sistem vechiu, făcând astfel imposibilă intrarea în Dardanele.

Trupele coloniale ale Angliei.

Cairo. — Din sursă demnă de toată încrederea se anunță, că forța Englezilor în Egipt se urcă împreună cu trupele coloniale la 90 mii de oameni.

Evacuarea țărmurilor canalului Suez.

Constantinopol. — Englezii au provocat populația civilă să-și părăsească localitățile de pe țărmurile canalului.

Flota rusă a scufundat un vas de comerț italian.

Constantinopol. — Cartierul general anunță: trupele noastre înaintând din Somal și Bajorghie au ocupat Urmia, punct important de sprijin al Rușilor.

În urma ciocnirii navale dintre flota rusă și otomană, flota rusă a scufundat un vas de comerț italian deși acesta își arborase pavilionul.

Să între România în acțiune?

București. — „Ziua”, organul legației austro-ungare de aici publică un articol relativ la atitudinea României față de actualul războiu austro-german, în care articol între altele se spune următoarele:

— Evident că Rusia imediat după începutul războiului și-a simțit slăbiciunea și a căutat, ca mare putere militară, cu resursele ei nesecatate de oameni, să ne târască și pe noi în acțiunea ei care, militărește vorbind, se arată acum a fi fost complet neechibuzată.

Judece acei cari inventau mereu, „fapte noi” și făceau din fiecare greșală militară a Rușilor un argument pentru intrarea noastră în acțiune, — judece ei, care ar fi fost situațiunea țării noastre astăzi, după șase luni dela izbucnirea războiului, în cazul când factorii răspunzători, cedând, ar fi pornit la războiu fie în cooperare cu Rușii, adică intrând în Galiția, fie chiar numai trecând Carpații spre Transilvania, o operațiune care, experiența Rușilor o dovedește, ar fi fost foarte grea și foarte costisitoare de sacrificii, deși avem convingerea că armata română este mult superioară în toate privințele celei rusești.

Trebue numai puțină judecată pe baza faptelor reale, a realității, care ne spune că harta Europei se va decide, nu pe câmpii de războiu taterale, ci acolo unde se ciocnesc formidabilele armate în care se numără luptători cu milioanele, pentru ca să ne dăm seamă că, țara noastră puternică militărește în raport cu populațiunea ei, are mult de pierdut prin pripeală și foarte mult de câștigat prin așteptare și menținerea intactă, pe cât posibil, a forțelor sale militare și economice.

Când evenimentele reale, faptele pe cari nici telegramele mincinoase din Petrograd și Londra, nu le pot ascunde sunt așa cum le-am arătat mai sus, atunci la întrebarea dacă să intrăm în acțiune, nu se poate răspunde acum decât cu un puternic, nu.

Acest nu l-au rostit toți factorii noștri răspunzători. Nici chiar d. Take Ionescu, nu a putut să declare că în momentele acesteia situațiunea militară din Europa și diplomatică în Balcani, ar îndreptăți pornirea noastră la războiu.

Nol trebue să fim gata, pentru ca la momentul oportun să salvărdăm interesele mari ale României, în prăbușirea sau schimbarea generală a Europei.

Cordialitatea relațiilor turco-bulgare.

Viena. — Ziarul „Turan” din Constantinopol află că 30 deputați bulgari din partidul liberal vor vizita în curând capitala Turciei, spre a arăta că relațiunile sunt amicale între Bulgaria și Turcia.

Ridicarea parțială a interdicției exportului bulgar.

Sofia. — Consiliul de miniștri a hotărât să ridice interdicția exportului pentru fasole, brânză, catofi și grăsimi.

Luptele pe frontul de est în lumină rusească.

Copenhaga. — Pe țărmul stâng al Vistulei au avut loc doar lupte mici contra Germanilor în nopțile de 8 și 9 Ianuarie st. n. și în ziua următoare. Germanii au dat patru atacuri în regiunea de nord în spre satul Sukha. Toate aceste atacuri au fost respinse. Lângă Dolowatka un mic detașament din trupele noastre a atacat pe neașteptate pe Germanii care se apropiau de liniile noastre săpând șanțuri, a atacat cu grenade de asvârlit cu mâna și i-a gonit din tranșee. În regiunea fermei Mogely am izbutit să înaintăm și să ocupăm tranșee germane întărindu-ne acolo.

Pe frontul austro-ungar nu s'a produs nici o schimbare esențială. Atacurile noastre izolate au fost încununete de succes. Austro-ungarii se retrag pretutindeni. Am făcut prizonieri.

Diferite.

— După cum se anunță din Frankfurt generalul german Mudra, comandantul corpului de armată 16 a fost distins cu „Pour Le Merite”.

— Brian, secretarul de stat pentru externe al Statelor-Unite a adus la cunoștință guvernului englez că a primit nota-răspuns a Angliei la nota guvernului american. Brian a declarat că va da un răspuns, numai după ce va primi textul complet al notei.

— În Constantinopol se sărbătorește ocuparea Tebrisului nu numai ca o victorie militară, ci și ca eliberarea a nu mai puțin de 3 milioane mohamedani de sub jugul rusec.

— „Tijd” anunță, că în săptămâna trecută în cea mai mare taină numeroase trupe engleze au debarcat în Franța. Aceste trupe probabil se compun din voluntari instruiți. (Lokalanzeiger).

— După știri sosite la Rotterdam, la Dünkrchen a avut loc o lungă conslătuire între președintele Poincaré, generalul French și prințul de Wales.

— După zările franceze președintele Poincaré a ținut la Nieuport un discurs în care între altele a spus următoarele:

— Aveți încă paciență câteva luni. Păstrați-vă încă forțele voastre morale și fizice, deoarece acum se decide soarta secolilor viitori.

— „Times” vestește, că vasul „Dnever” sub pavilion american, sequestrat de Englezi cu o încărcătură de bumbac pentru Bremen, a fost eliberat.

— Țarul Rusiei a conferit regelui Petru al Serbiei ordinul sfântului Andrei cu săbii.

— Ziarele din Stockholm publică știrea, că fiind în Rusia mare lipsă de ofițeri, s'au mai înființat la Moscova, la Kiew, la Odessa și la Tiflis câte o nouă școală militară, având fiecare să dea câte 400 ofițeri pe an.

Misiunea prințului Bülow.

— Voci de presă. —

Ziarul italian „Nazione” vorbind de întrevederea ce principele de Bülow a avut cu diferitele personalități politice din Roma și mai cu seamă cu primul ministru italian, se întreabă care va fi fost răspunsul d-lui Salandra și adaogă:

D. Salandra, după cum a mai declarat de atâtea ori, înțelege că guvernul din Roma, este astăzi mai mult ca ori când expresiunea vie și curată a conștiinței naționale, nu putea să nu-și unifice conduita sa și atitudinea cu sentimentul al întregii suflări italiene. Dar asta nu este tot, dat fiind starea de suflet a țării, gravitatea orei prin care trecem și atitudinea corespunzătoare a guvernului, d. Salandra a putut afirma cu siguranță de convingere, că singura călăuză a politicii italiene în acest moment este interesul național. În câteva cuvinte: că locul Italiei în conflictul actual va fi acel desenat de linia logică și inflexibilă a propriilor sale interese.

Sunt incredințați că d. Salandra a spus toate acestea principelui de Bülow, și bine a făcut, pentru sinceritatea relațiilor noastre față de o țară de care suntem legați de zeci de ani; pentru acțiunea viitoare a principelui de Bülow în Italia, în fine pentru tot ceea ce Italia va decide să facă mâine fără idei reconceptuate fără sentimentalisme vătămătoare, fără tendințe de acoperare, ci numai pentru binele și asigurarea viitorului Italiei. (A. T. I.)

Intr'un articol publicat de ziarul „Temps” se susține că misiunea principelui de Bülow la Roma ar fi eșuat. E inexact adaogă ziarul, că principele de Bülow ar fi venit la Roma cu niște propuneri concrete pentru a-i asigura Germaniei neutralitate binevoitoare a Italiei. El n'a adus decât unele făgăduieli vagi și condiționate, atrăgând intenția Italiei asupra puterii neînvinse a Germaniei și asupra interesului ce Italia l-ar avea trăgându-se de partea imperiului german. În adevăr, după principele de Bülow, o Germanie victorioasă ar fi arbitru destinului Europei, și prin urmare Italia va avea mult de câștigat în Mediterana și în lumea întreagă dacă va păstra prietenia și alianța imperiilor centrale; pe câtă vreme ar avea tot de pierdut dacă Italia ar trece de partea Angliei și a Franței.

Scopul venirii fostului cancelar german la Roma, ar fi tot după ziarul „Temps” acela de a încerca să îndepărteze pe Italia de Anglia, făcând-o să înțeleagă că în ceea ce privește Rusia și Franța, pacea ar fi cu putință, căci singurul dușman de moarte al Germaniei este regatul englez.

„Tribuna” și „Giornale d'Italia” reproducând articolul ziarului francez spun că aceste informații sunt un răsnet al svonurilor ce curg la Roma asupra misiunii principelui de Bülow, dar că ele trebuie să fie primite cum grano salis.

INFORMAȚIUNI.

Numai Ungurii merg la război?

Arad, 16 Ian.

Dela începutul războiului presa ungară își cheltuiește tot entuziasmul pentru „magyar baka” (infanteristul ungar), dar aceeași presă retace orice fapt de eroism să vârsit de voinicii noștri.

Intr'un viitor număr al ziarului nostru ne vom ocupa mai pe larg de această atitudine foarte transparentă a presei ungarești.

Voinicii noștri mergeau cântând cântece naționale și aproape toți având tricolorul nostru național la pălărie.

In drumul lor spre gară frații noștri erau însoțiți de soțiile, copiii, părinții și alte neamuri a lor.

I-am văzut. Au plecat voioși, frații noștri, — iar alții le vor urma în curând, — pe câmpul de luptă să-și verse sângele pentru cinstea tronului și pentru apărarea patriei. Nu am auzit nici un glas de împotrivire, ci cu toții își manifestau încrederea, că sângele lor și al zecilor de mii de Români vărsat cu atâta îmbelșugare în acest crâncen războiu, va aduce și neamului nostru un trai mai liniștit și mai senin, o viață mai suportabilă și conformă cu mărimea jertfelor lui de sânge pe altarul acestei patrii...

Iată cum poporul nostru încă tot mai dă și azi armatei monarhiei noue și noue mii de fii scumpi. Iar acești fii și frați ai noștri merg cu tricolorul nostru și cântând în dulcea noastră limbă românească.

Și să nu uite confrății unguri, că noi mergem să luptăm pentru tron și patrie, iar nu pentru visurile lor nebune....

Ca să se știe!

Dăruiri. Am primit la adm. noastră pentru ajutorarea orfanilor celor căzuți în războiu ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou dela următorii: Dr. George Zăria, adv. Alibunar cor. 10, Frații Popa, Teiuș cor. 10.

Soldați din „Legiunea română” din Bucovina executați de Ruși. Corespondentul ziarului „Az Est” telegrafiază din Bistrița următoarele:

Din sursă autorizată aflu despre o dispoziție nemotivată și barbară ce a luat-o comandantul trupelor rusești din Bucovina, care nu poate rămâne fără grave consecințe.

Tinerimea română din Bucovina, care mai toată aparține serviciului obligator, a înființat o legiune română după modelul legiunii poloneze și care aparține armatei regulate fiind împărțită cadrelor militare corespunzătoare. Această legiune a fost prevăzută cu armament de către comandamentul armatei, iar alimentarea o îngrijește comanda de etape regulată. Legiunea a primit, în semn de recunoștință pentru simțământul patriotic și de jertfă, numirea de „Legiunea română”, iar limba de comandă e cea românească. Unii dintre acești legionari au ajuns ca prizonieri ai Rușilor iar comandantul trupelor dușmane i-a lăsat să-i execute cu acea motivare de rea credință, că voluntarii legiunii române sunt trupe neregulate.

Această cruzime revoltătoare — continuă corespondentul — care constituie o călcare a dreptului internațional și a rămas ascunsă cercurilor românești, în care a produs o adâncă mâhnire și totodată o îndârjire nespūsă.

Moratorul prolongit cu două luni. Din Budapesta ni se anunță: Monitorul oficial anunță în numărul de azi, că moratorul a fost prolongit cu 2 luni, cu mici modificări neesențiale.

Târgul de țară al Caransebeșului se va ține în 27, 28 și 29 Ianuarie 1915, adică în ziua de Mercuri, Joi și Vineri. Târgul pentru vite mărunte, precum: rămători, oi, mei, capre și berbeci se ține: Mercuri. Târgul pentru vite mari, precum: vite cornute, cai, catări, se ține: Joi și Vineri. Târgul pentru mărfuri se ține: Mercuri, Joi și Vineri.

Statariul în comitatele Timiș, Caraș-Severin, orașele Timișoara și Verșet. Ordinațiunea referitor la intrarea în vigoare a statariului pe teritoriile amintite s'a publicat în cel mai extins mod, și din afișuri se poate vedea, cari sunt delicturile și pedepsele statariale. Îndoită atenție se cere populației noastre să se abțină dela orice facere de rele!

Capii turburărilor din Petrograd achitați de jurați. După un raport al lui „Riecl”, curtea cu juri din Petersburg a fost sesizată la 28/12 st. n. de afacerea turburărilor muncitorești ce au

avut loc în Petersburg în Iulie 1914. Președintele a cerut liberarea acuzaților dacă au fost plătiți să ia parte la acele turburări... Toți acuzații au fost achitați.

Pierderile comerțului englezesc. Ziarul „Nouveau Siecle” din Salonic reproduce din ziarul „Board of Trade” niște date statistice, din care rezultă că comerțul Angliei a suferit în luna Noemvrie o pierdere de 875 milioane.

Îndeosebi importatiunea a scăzut la 55.987, 000 lire sterline, cu 12 mil. 840,000 lire sterl. mai puțin decât în luna corespunzătoare din anul trecut.

Exportul a scăzut la 24,601,000 lire sterl., — cu 20,154,000 mai puțin decât în Noemvrie 1913.

În reexportatiune cifra e 5,643,000, cu 2,357,000 lire sterl. mai puțin decât anul trecut.

A pierdut deci împreună Englitera în curgera lunii Noemvrie, 81 mil. 891,000 lire sterl., — ceea ce face 875 milioane de franci.

Aniversarea de 70 ani a regelui Bavariei.

Monitorul oficial german scrie: Regele Ludovic al Bavariei a implinit la 7 Ianuarie n. 70 ani. Pretutindeni în Germania această regală aniversare va provoca sentimente de respect și recunoștință pentru suveranul care într'un moment grav păstrează cu splendoare convingerile sale pur germane; iar când Anglia, fără a fi fost silită de vre-o alianță ci doar cuprinsă de nebunia războiului de repede distrugere contra imperiului german a declarat războiu Germaniei, împăratul Wilhelm a rostit următoarele cuvinte memorabile:

— Un dușman mai mult, un motiv mai mult de a forma un bloc germanic. S'au distrus atunci anumite speranțe ale adversarului care credea că în marea luptă pentru viitorul Germaniei o sciziune între nord și sud s'ar putea produce. Această pildă a regelui Ludovic a fost o pildă pentru o unire de fier a tuturor principilor germani. Regele Bavariei a vizitat apoi în mai multe rânduri trupele în fruntea cărora se află fiul său Ruprecht învingătorul în marea luptă de lângă Metz și a putut să se convingă că fiii Bavariei sunt și acum groaza dușmanului. Toate aceste manifestațiuni dovedesc o încredere nezdrunctată în sfârșitul onorabil al războiului. Regele cu părul alb s'a arătat alături de împăratul Germaniei într'o epocă gravă și pentru aceste sentimente de nobilă credință toți Germanii îi mulțumesc și fac cele mai călduroase urări pentru bătrânul monarh.

Socoteala războiului. Guvernul Angliei a făcut de curând declarațiunea că până acum cheltuielile de războiu s'au urcat la un milion de lire sterline (25 mil. lei) pe zi. Au fost deci cheltuite 150 milioane lire.

În Franța au fost cheltuite până la 10 Decemvrie 641 milioane de franci. Pe zi cheltuielile se urcă la 46 milioane de franci.

Rusia a cheltuit în trei și jumătate luni 3855 milioane de mărci (aproape 4 miliarde mărci); de tot vre-o 46 milioane pe zi.

Dacă Germania și Austro-Ungaria cheltuiesc în aceleași proporțiuni vre-o 105 milioane pe zi, cheltuielile tuturor beligeranților se urcă la vre-o 280 milioane franci pe zi.

Statele neutrale fac însă și ele cheltuieli enorme.

La Librăria „Concordia”, Arad, Str. Deák Ferenc nr. 20 se află de vânzare:

Calendarul Minervei, cor. 1.25 + 45 fil. porto recomandat.

Calendarul Poporului (Budapesta), 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu), 30 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. plus 10 fil. porto. (Acest calendar se poate folosi și ca calendar de buzunar pentru soldați etc., având mărimea de 15×11 cm.)

Pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate) librăria nu ia răspunderea. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil.

Ultima oră.

OFENSIVA TURCILOR IN CAUCAZ.

Frankfurt. — Ziarele de aici publică următoarele: Statul-major al armatei rusești din Caucaz comunică:

— *Lupta din împrejurimile Kasa-Urganului continuă cu aceeași îndârjire. Pe celelalte fronturi nici o schimbare esențială.*

TURCII AU SCUFUNDAT UN SUBMARIN FRANCEZ.

Constantinopol. — Oficial. — Un submarin francez a încercat să se apropie de intrarea Dardanelor, dar atileria otomană printr'un foc bine dirijat l'a scufundat. O parte a echipajului a fost salvată.

NOUL MINISTRU DE EXTERNE BAR. BURIAN VA MERGE LA CARTIERUL GERMAN.

Budapesta. — O telegramă din Berlin aduce știrea, că în Berlin este anunțat deja că în curând baronul Burian, noul ministru de externe austro-ungar va face o călătorie la cartierul general german unde va avea întrevăderi importante cu personagiile competente. (P. Li.)

ATITUDINEA PERSIEI.

Roma. — *Ziarele de aici află din Paris, că Persia s'ar fi hotărât pentru o acțiune împotriva Turciei. În această hotărâre a guvernului persan ar fi contribuit nu numai ofensiva turcească din Urmia, dar, precum se crede, îndemnul puterilor triplei-înțelegeri de a întinde hotarele Persiei până la basinul fluviului Tighis după vechile năzuinți ale poporul persan.*

IMPRUMUTUL FRANTEI.

Viena. — *Se telegrafiază din Londra, că Banca Angliei, cu aprobarea guvernului britanic, a invitat publicul englez să subscrie la imprumutul francez suma de zece milioane lire sterline.*

CONTRA SPIONAJULUI ROMÂN.

București. — *Ca o complectare a legii spionajului, guvernul a alcătuit un proiect de lege prin care își rezervă dreptul de a indica difertților locuitori ai țării, domiciliul pe care trebuie să-l aibă în tot timpul cât va fi în vigoare legea excepțională.*

INTELEGHEREA ROMÂNNO-BULGARĂ.

București. — *Ziarele bulgărești vorbesc cu insistență despre înțelegerea ce s'ar fi stabilit între guvernele din București și Sofia. Se afirmă că toate dificultățile au fost aplanate și că în curând ambele țări vor avea deplină libertate de acțiune.*

La noi nu se știe încă nimic în privința unei înțelegeri între România și Bulgaria. Este cert numai că înțelegerea între statele balcanice nu este posibilă.

CONSILIU DE MINISTRI ROMÂN.

București. *Ministrul se vor întruni azi, Sâmbătă, în consiliu pentru a se ocupa de proiectele de lege ce vor fi depuse pe birourile corpurilor legiuitoare, imediat după vacanță.*

Bugetele nu vor putea fi depuse decât peste câteva zile.

LUPTLE IN CARPATI LA FRONTIERA BUCOVINEI.

Budapesta. — *Ziarul italian „Secolo” află din Petrograd, că extrema stângă a armatei rusești a străbătut întreaga Bucovina și, că, avangardele au pătruns în Transilvania.*

Lui „Az Est” i se comunică din Bistrița:

— *Situația la Cărlibaba și Iacobenii e neschimbată. La frontiera ungară, unde au loc dese întâlniri între avantposturi, se dau ciocniri neluate în seamă. La Iacobenii lupta durează cu îndârjire, unde Rușii au mari pierderi.*

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tralus în românește de P. Robescu.

Nota traducătorului.

Unul dintre cei mai mari scriitori actuali ai Japoniei este Kenjiro Tokutomi, pe care critica contemporană îl numește *Tolstoi al Japoniei*.

Romanul ce publicăm (prima traducere românească a unei opere japoneze) este considerat capul său de operă. Titlul său original este *Hototogisu*, adică *Cucul*, pasere care în Japonia este emblema dragostei fără speranță. Cele două personaje principale, supusa și dragălașa *Nami* și soțul său, eroicul și nobilul *Takeo*, supunându-se tradițiilor vechi familiare japoneze, sacrifică drepturile lor morale de soți în fața drepturilor morale ale părinților, și amândoi își duc o viață chinuită de dragostea curată și fără speranță ce-i consumă și care se isprăvește cu moartea eroinei.

Se zice că persoanele din acest roman au existat și numele lor sunt cunoscute în Japonia, iar în cimitirul Aoyama din Tokio este un mormânt, pe a cărui simplă piatră de marmoră sunt săpate niște valuri agitate și un singur nume: *Nami-san*, acela al blândeii eroine din romanul de față.

Roma, — 1915.

P. R.

CUCUL.

PARTEA ÎNTĂI.

(1)

I.

Luna de miere.

De pe un balcon dela etajul al treilea al hotelului Chigira din Ikao — cunoscuta stațiune balneară din Joshu — o femeie se uită la minunata panoramă ce se desfășoară sub razele scarelui gata să apună. Părea o fată de optsprezece ani, dacă pieptănătura ei serioasă, acel marumage artistic n'ar fi arătat că este măritată. Era îmbrăcată cu o rochie de crep cenușiu, care se deschide la piept și la mâni, pe o cămășuță de mătase verde. Contrastul între aceste două culori este minunat, dar și mai grațios este contrastul dintre paliditatea feței și sprâncenele negre, îmbinate de formează aproape un singur arc. Statura ei subțire și mlădioasă, căutătura blajină, ovalul perfect al feței cu profil aristocratic, te fac să te gândești, privind-o, la o floare: nu însă la floarea de prun care nu se teme de vântul rece de miazănoapte; nici la floarea de cireș, ale cărei petale se risipesc din belșug, ca mii de fluturi, când se deșteaptă primăvara, ci la o timidă romonișă înflorită în apusul unei calde seri de vară.

Dealurile Nikko și Aschio se proiectau la apus pe cerul înfocat, și dincolo de ele, piscurile singuratică ale munților Onoko, Komochi și Akagi scânteiau sub ploaia de raze aurii. Chiar și croncănitul unui stol de corbi, ce sbura peste pădure, era limpede și răsunător.

În clipa aceea doi nurași albi, se deslipiră încet de piscul Akagi. Femeia cea palidă se uită lung, la ei, și-i urmări cum se înălțau pe cer.

Când s'au ivit colo, în vârful muntelui erau așa de mici și așa de uniți, de păreau unul singur... Acum se urcă, se urcă mereu pe nesfârșita boltă albastră, unul lângă altul ca doi fluturi cu aripele aurite. Soarele s'a coborât de pe dealurile depărtate, se simte o adiere de vânt, iar cei doi nurași vagabonzi plutesc scăldați într'o aureolă palidă. Deodată nurașii s'au despărțit și aleargă, aleargă pe cerul violet. După puțin, norul cel mai mic, acela care n'a putut să se urce mai în sus și plutea singur în zarea depărtată, pieri ca prin minune, nelăsând nici o urmă. Sus pe cerul cenușiu al crepuscului, cellalt nor aleargă singur, dar nu mai strălucește ca la început.

Noaptea se lasă repede copleșind dealurile depărtate și întunecând albastrul vioriu al cerului... Chipul palid al femeiei este singura pată albă, aproape luminoasă, în profunda monotonie a întunerecului.

— Domnișoară!... *Pardon...* ce zăpăcită sunt! — zise bătrâna Iku intrând în cameră. — Doamnă, m'am întors. Ce întunec este! Doamnă Nami, unde sunteți? — Iată-mă! — răspunde Nami tresărind.

— Cum? stați încă afară? Ați putea să răciți. Domnul baron nu s'a întors încă?

— Ce s'o fi întâmplat? — murmură Nami închizând fereastra. Iku, n'ar fi bine să trimitem pe cineva să-i iasă în cale?

— Bine ziceți, doamnă. Trimet numai decât.

În acest timp Iku a căutat pe dibuite un chibrit și a aprins lampa. Pe scară se auzi un pas ușor și o fetiță intră imediat în cameră și dete o scrisoare bătrânei Iku.

— Mulțumesc fetițe. Domnul baron a cam întârziat și te rog să trimeti un băiat să-l caute. Doamnă aveți o scrisoare.

— O scrisoare dela tata!... De ce n'o fi mai sosind Takeo? — suspină Nami, cu ochii pe adresă.

— O scrisoare dela stăpânul meu? — zise Iku. Sunt sigură că o fi scris și vre-o glumă, după obicei.

Fetița, după ce a închis toate ferestrele și după ce a aprins focul, ieși. Iku așeză într'un dulap niște rufe și în urmă, se apropie de stăpâna sa, oftând:

— Ce frig este aici! Era mai bine la Tokio!

— Da? Aici cireșii înfloresc în luna Mai. Sezi, te rog mai lângă mine.

Cu mult respect bătrâna servitoare șezu lângă stăpâna sa, pe urmă, uitându-se la dansa cu dragoste, zise:

— Mi se pare un vis, când mă gândesc că doamna aceasta, atât de elegantă în marumage, este aceeaș făptură ce am legănat pe brațele mele, par'că a fost ieri, când după moartea mamei dvoastre, o copilă de pe genunchile mele, striga: „mamă”.

Ochii i se umplură de lacrimi, amintindu-și aceste lucruri triste:

— În ziua nunței d-tre, nu-mi ieșea de fel din gând, cât s'ar fi bucurat mama d-tre văzându-și fata cât era de frumoasă în rochia de mireasă!

Iku își șterse ochii, pe când Nami lăsase capul în jos, sub greutatea unei amintiri triste. În degetul său subțire, piatra inelului de nuntă, strălucea la lumina lămpii.

Bătrâna își ridică privirea timidă și zise:

— Iertați-mă. Vorbesc fără să mă gândesc. Din pricina vârstei, m'am copilărit. Domnișoară... doamnă, cât ați mai suferit d-tre, în copilărie! Este de mirare, cum ați putut trece peste toate!... Ah, dar acum s'a sfârșit: totul o să fie frumos, totul dulce. Soțul d-tre este așa de bun, și vă iubeste așa de mult!...

În acest moment se auzi glasul fetiței, strigând din capul scării:

— S'a întors domnul baron.

(Va urma)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

AVIZ.

Aduc la cunoștința stimaților colegi și a clientelei, că mi-am reluat practica de avocat în asociație cu *Dr. Simion Nemeș*, în Cluj, str. Szentegyház.

Dr. Sever Dan.

ANUNȚ.

Un candidat de avocat cu practică, scutit de miliție caută aplicare momentană în vre-o cancelarie advocațională. Adresa la administrația acestui ziar.

A. 2342—3.

ANUNȚ.

Absolvent al școlii comerciale sup. române din Brașov, capabil a coresponda în limbile: română, germană și maghiară; cu praxă temeinică și în afaceri de mărfuri, fiind liber de armată, dorește a ocupa un post în vre-o afacere comercială. Adresa la Adm. „Românului” (Ra 2248)

Sanatorul din Sibiu (Nagyszeben).

așezat în parcul orășenesc („Stadtpark”) primește în grije și tratament medical următoarele morhuri: morb de inimă, rinichi, stomac, zahăr, podagră (artrită), arterioscleroză, emfizemă, astmă, bronchită catarală cronică, pleurită (și exudativă) morhuri de articulații și oase, scrofuloasă (și deschisă), morhuri (șirană) de piele și sânge; boale de nervi; tabes, afecțiuni a mădușei spinării și paralizari; morhuri femești; anemiă, slăbire generală și reconvașență.

Prospecte și amănunte prin direcțiunea sanatorului în Sibiu. (Nagyszeben).

Sa. 2318—10.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresașivă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, oăci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă preșurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911—1912

Vin alb — — — —	70	60
Rizling — — — —	72	62
Boșu de Miniș — —	100	90
Carbonet — — — —	110	—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.

Vin alb — — — —	46	36
Rizling — — — —	48	38
Șiller — — — —	50	—

Rachuri.

Rachiu de treve — — —	1.80
Rachiu de treve specialitate —	2.20

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

No. 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru preșuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colșul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pănură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pănuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — In cazuri de moarte hainele de pănură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

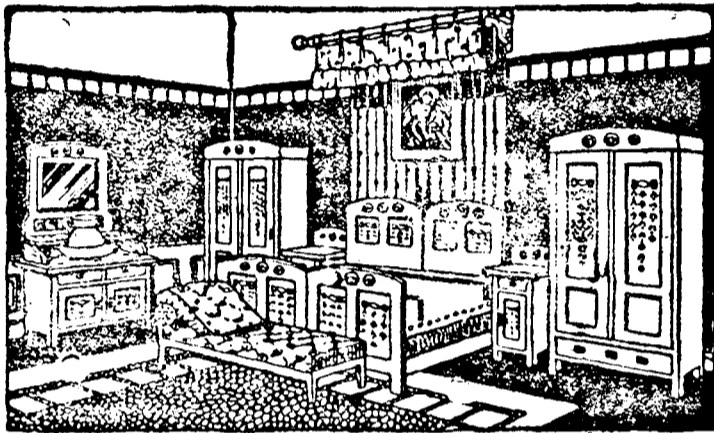
Lucza József, vopsitor de pănuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colșul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu preșuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

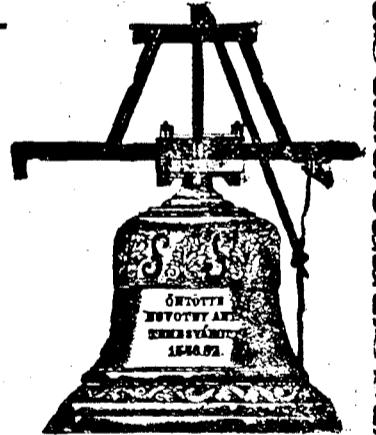

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

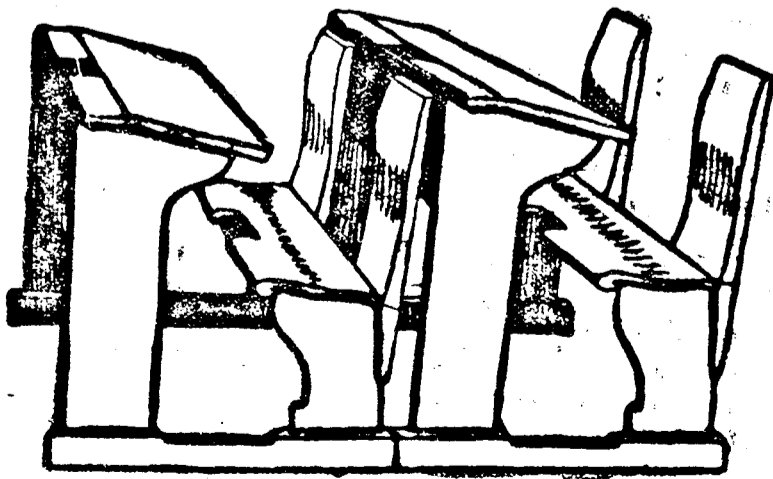
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alud

Fiul lui Antoniu Novotny, Timșoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Preșuri-curente ilustrate trimit gratuit.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de șcalear și bișeriet. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte locuri de cult.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

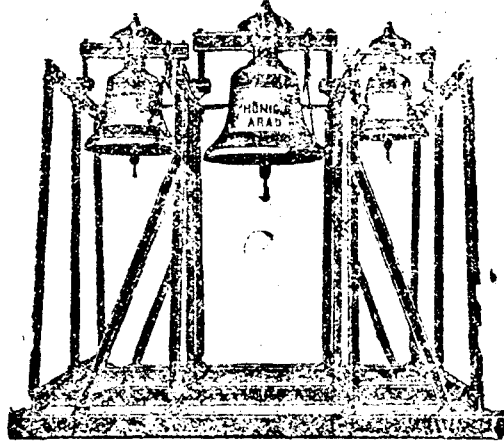
Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929-60).

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

Ho 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai
un sunet, ci și alt sunet armonice și ast-
fel asemenea acordului dă un sunet
plin, puternic și sărbătoros
precum și adânc.

Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "

Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

Dacă voești

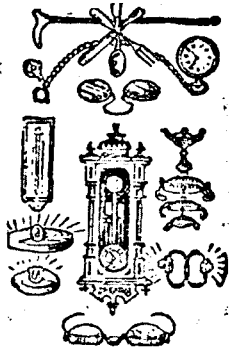
să cumperi biju-
terii moderne și
veritabile, adre-
sează-te firmel:

Slepák A.

bijuter,
ceasornicar
și
auritor

MAROSVÁSÁRHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri
elvețiene, de aur, ar-
gint, oțel, nichel p.
buzunar și ceasuri cu
pendulă. — Bijuterii
fine și brillante, ob-
iecte de lux verita-
bile de argint și ar-
gint de China, obiecte
optice.

În marele meu ate-
lier se execută tot-
felul de bijuterii și
se reparază cu spe-
cialitate bijuterii și
ceasuri. — Prețuri
convenabile, serviciu
prompt. Se 2072

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERĂRIE

ORENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARĂ SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovăuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în
d. pozit. Toate articolele în branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efec-
tuiesc prompt și conștientios.

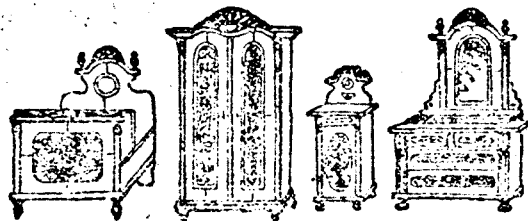

VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere
motorică p. zidiri și mobile

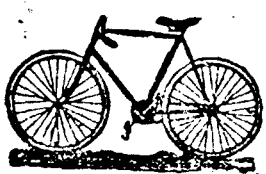
Dej-(Dés) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, licoane, oglinzi, covoare.

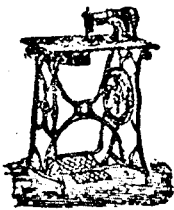
Execută totfelul de lucrări
pentru zidiri, mobile și orice
lucrări în această branșă,
cu prețurile cele mai mo-
derate, din material exee-
lent și uscat. Ve 1789

Ha 2186

F. HACK

mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută totfelul de lucrări în branșă aceasta și anume:
mașini de cusut, biciclete, gramofone,
aparate cinematografice, aparate fotogra-
fice, instrumente speciale și brevetate, pre-
cum și introducerea curentului electric și

rețea telefonică.

Serviciu prompt și conștientios. :: :: :: Prețuri ieftine.

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și
cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolo-
sitoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incu-
ierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere
de cap, sgârșiri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vo-
mare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2'50 fil., 12 sticle 5 coroane.
Efectul purgativei de fier „LAXA„ va fi permanentă dacă
deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi
de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap,
curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în
gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în
timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1'20 fileri.
Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de
recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)